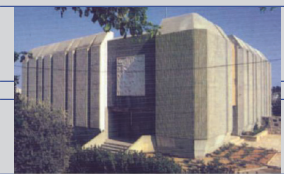

חודש בחודשו

בטאון "גבורת מרדכי" בית כנסת ומרכז קהילתי תורני

בס"ד י"א בניסן - תשע"ג // גיליון 268 // רח' הרצוג 32 גבעתיים // www.gvurat-m.org // gvuratmordechai@013net.net מערכת: חנה בן כוכב, יוסף ארגמן, איילת סקסטין, אפרת סהר, מיכל פרישטיק, יהודה תשובה צלמת: רינת טואיטו עיצוב: אורלי אליאס

LET MY PEOPLE GO? או שלח את עמי ויעבדני?

- הרב אברהם וסרמן -

נזעק עמכם בלי לדעת אל מי, שלח את עמי! שלח את עמי!

יציאת מצרים איננה שחרור וחופש ללא מחויבות או תכלית. מטרתה המקורית - חירות החותרת ליעד רוחני, דתי ולאומי. זוהי חירות שיש בצדה גם חובות. עובדה זו מקבלת פחות תשומת לב, אם בכלל.

להם דגם במאבקם בשלטון הלבן המשעבד והגזעני. אחד השירים הידועים מתקופה זו מזכיר את סיפור השעבוד של בני-ישראל במצרים ואת הציווי לפרעה: "שלח את עמי" - "LET MY PEOPLE GO" שהוא הפזמון החוזר בשיר. זה יפה ומרשים, ובאירועים המזכירים, אכן המטרה הושגה.

אך הציווי המקורי כלל לא רק את הציווי על השילוח - אלא גם את מטרתו: "שלח את עמי - ויִחַגּוּ לִי בְּמִדְבָּר" (שמות ה, א); "שלח את עמי ויעבדני" (שם, ז, טז). התורה מדגישה את מטרת היציאה ממצרים ואת משמעות החירות: אין זה שחרור לשמו, ואין זה חופש ללא מחויבות או תכלית, אלא

נגד הגזענות הבוטה במדינות הדרום של ארה"ב, במיוחד בשנות החמישים והשישים של המאה העשרים. הסיפור המקראי על עם עבדים, שאחרי שנים של סבל ושעבוד קיבל את חירותו מיד הא-ל, דיבר אל לבם של העבדים השחורים בארצות-הברית ואף שימש

ש תי השורות הללו מסיימות את שירו המרטיט של יורם טהרלב "אנחנו ואתם". השיר הפך להמנון הדרישה לפתוח את שערי בריה"מ הסובייטית ולאפשר ליהודים לעלות ארצה. אך לא רק תנועת המחאה שלנו השתמשה בשלוש המלים הפשוטות והחודרות הללו. השתמשה בהן גם תנועת השחרור של העבדים השחורים באמריקה. המלים הללו נישאו בפי מנהיגיהם במאבקם

חג פסח כשר ושמח לכל חברי הקהילה

המשך בעמ' 2 <<

האירועים הבאים

אסיפה כללית

כל החברים מוזמנים לאסיפה כללית שנקבעה ליום חמישי, 4 באפריל 2013 (מיד לאחר חג שני של פסח), בשעה 19:00. במידה ולא יהיה מניין חוקי, תידחה האסיפה ב-30 דקות. לאחר מכן, תתקיים האסיפה בכל מספר נוכחים.

הרצאה על המוסד

המוסד - פעולות עלומות אז ועכשיו. במסגרת הבמה ע"ש חברנו אורי וקסלר ז"ל, נקיים מפגש ביום ירושלים, כ"ח אייר, 8 במאי 2013. במרכז המפגש - הרצאתו של איש קהילת המודיעין דב שילוח, בנו של מקים המוסד, ראובן שילוח - אבי המודיעין הישראלי.

שבת קהילה

השבת הקהילתית תתקיים אי"ה בבית ההארכה אנ"א בפורייה, בשבת שלאחר חג השבועות, 18 במאי 2013, פרשת נשא. המארגנים מבטיחים שבת נוספת בסימן הסיסמה: "גבורת מרדכי - קהילה שהיא משפחה".

בדק הבית

הנהלת העמותה שמה דגש מיוחד על חידוש המבנה ובדק הבית. בעזרת תקציבים שונים, עליהם שקד ידידנו מ"מ ראש העיר מושיק גולדשטיין, חודש מבנה ביה"כ באורח חסר תקדים.

שיפוץ שירותי בית-אהרון

לאחרונה הסתיים, בשעה טובה, שיפוץ השירותים בביה"כ. חדרי השירותים הישנים נהרסו ונבנו מחדש באופן מרווח ומודרני. יישר כוח לוועדת בניין בראשותו של משה בורשטיין, שפיקחה על העבודות ולחברת "יעד" שבצעה עבודות אלו.

שיפוץ הקונסטרוקציה והגג

לאחרונה הסתיימו עבודות השיפוץ בגג ביה"כ ובמעטפת הבניין שנבנה לפני 40 שנה. התברר שקורות הפלדה והברזל שבבטון החלו להתפורר. לתופעה תרמה הצמחייה שצמחה פרא בחזית הכניסה האחורית של המבנה וחרצה חריצים בקירות. רובה נעקר במסגרת העבודות. הברזל והפלדה טופלו והגג עבר עבודות איטום מסיביות.

שהשמחה במעונם זר ברכות למזל טוב

ברכות להולדת נינים/ות • לגב' לאה רבינוביץ' להולדת הנין • לאריה זיידמן להולדת הנינים • למשפ' טגל להולדת הנין • למשפ' בומץ להולדת הנינה • למשפ' קוטנר, שמעון ורות, להולדת הנין • לשלמה לבנברג להולדת הנין • לגילה וקסלר להולדת הנכד והנין **ברכות להולדת נכדים/ות** • למשפ' נוי יעקב ומימי להולדת הנכדות • למשפ' גנץ להולדת הנכדה • לטובה פומרנץ להולדת הנכד • למשפ' לקס להולדת הנכדה **ברכות לבר-מצווה** • למשפ' תשובה לבר המצווה של הבן רועי • למשפ' אחיטוב לבר המצווה של הבן זיו • למשפ' סבן ולבנברג לבר המצווה של הבן/הנכד יהודה עמוס **ברכות לנישואין ואירוסין** • למשפ' הלברשטם לנישואי הנכדה ירדן • למשפ' ונדרוולדה לאירוסים הנכדה נועה רות

תגובת גידי פרישטיק, יו"ר העמותה לטוב ויפה, אבל/המשך בעמ' 7 >>

חנה ואילת יקרות,

המדור למורשת-ישראל בעיריית גבעתיים, אשר מימן את האירוע, ביקש לקיימו ב"בית אהרון". אני מודה שלא סברתי שיש מקום לדיון מעמיק באירוע שלא ביוזמת העמותה. שיתפתי לתומי את חברות וחברי המועצה (ואתכן בכלל זאת) במייל העדכון החודשי שהוצאתי לפני האירוע. אני למד מהמכתב על הרגישות, וזה כשלעצמו מחייב להבא דיון מעמיק במועצה, בטרם כל החלטה וכך ייעשה בעתיד.

יחד עם זאת, אפרוס בקצרה את דעתי הלכאורית בשתי נקודות למחשבה (וכמובן יכולות להיות דעות אחרות, לא פחות מלומדות). החשש מהדרת נשים משותף כנראה לכולנו. בשיחותיי עם יוזמות האירוע (אחת מהן אני מכיר מקרוב...) עלה כי היוזמה צמחה בדיוק ממקום זה. היוזמות חשו שאין להן מספיק ביטוי ובולטות באירועי קריאת המגילה, עת עיקר ההתרחשות הוא בעזרת הגברים. מחמת גדרי צניעות ברורים, הן אינן יכולות "להשתולל" ולצחוק בחופשיות הראויה לחודש אדר ודווקא מתוך מגמה להעצמה נשית, ביקשו לקיים את האירוע בנפרד. עובדה היא שהמארגנות מכרו 110 כרטיסים ורוב הנוכחות היו חברות קהילה. כמעט כל החברות "הצעירות" הצביעו זאת הפעם ברגליים והגיעו לאירוע.

יותר מכך: אני סבור שסובלנות הנדרשת בקהילה דמוקרטית כשלנו, היא גם סובלנות לקבוצה המבקשת לקיים מדי פעם אירוע לנשים בלבד. לא מכריחים אף אחד להגיע. אי אפשר גם לקבוע מונופול

תנחומים

ליצחק פורת על פטירת אחיו • לזהבה בן-זאב על פטירת אחיה • לחיה רוט ולוולה הרצברג על פטירת האח

חירות החותרת ליעד רוחני, דתי ולאומי, חירות שיש בצדה גם חובות. מטרת העזיבה את מצרים הייתה ללכת לסיני, לקבל את התורה ולהגשים את השליחות של העם היהודי. עובדה זו מקבלת פחות תשומת לב, אם בכלל.

חיי-חירות כשלעצמם אינם יכולים להיות מטרה, אם אין לחירות זו תוכן. בכל העולם שוללים את חירותם של המסוכנים לחברה או למדינה. בטחון התושבים הוא ערך נעלה יותר מחירותו של הפושע. לעתים, עם שמגיע לחירות מבצע פשעים גדולים, עד שעדיף היה לשלול את חירותו. כך קרה בכמה מדינות באפריקה שלאחר יציאתם לחירות

מידי הכובשים הקולוניאליים,

התחוללה בהן מלחמה עקובה מדם. המדינות הידרדרו לשפל מוסרי, כלכלי, חברתי ורפואי, והתושבים עצמם מצטערים על החירות המזיקה שקיבלו.

חירות פוליטית, ללא מטרה רוחנית, תביא איתה אכזבה ומפח נפש. היציאה ממצרים, ללא החזון של מדבר סיני, תיצור בסך הכול עם-נוודים חסר צורה וזהות, וחסר כל מטרה חיובית.

גם סיומו של ההמנון הלאומי שלנו "להיות עם חפשי בארצנו", חסר את הגדרת המטרה. תוך זמן קצר, יעלו הרהורי-כפירה בערכה ובתכליתה של חירות זו, הגובה מחיר כבד ומלווה בדילמות מוסריות רבות. ואכן, בקרב חלקים מסוימים בעם, שלא

רואים תכלית בישיבתנו כאן, ובמחיר שהיא גובה, מתעורר הרצון לשוב לגלות. את התופעה הזו חזה הרב קוק עוד בראשית דרכה של התנועה הציונית, אותה אהב, ובכל כוחו ניסה לחבר אותה אל מטרת הדורות בשיבה לציון.

"ממעמקי הגניזה של הנשמה ניקח את האור אשר יחיה את העם כולו...באין מטרה לגבורת החיים תלך הלך ונמוג, חילה ימעט וישח והיא תתנוון ותצעד אל הבלייה, הנכונה לפניו במורד. וגבורת החיים המעוטרת בכלל, בקהל עם, היא מופעת במטרתה הנכונה לפניו בחיינו אנו... שבשביל כך אנו חיים וקיימים, נלחמים ומנצחים" (אורות התחיה, ז).

שמא לזה התכוונו מנסחי ההמנון, כשסיימו אותו במלים "ארץ ציון וירושלים", הרמוזות למטען הרוחני הגנוז במלים אלו.

יציאת אתיופיה שלו

מייק גיא, חבר קהילתנו, השתתף באפוס המודרני של יציאת מצרים. לקראת חג הפסח הוא מספר בעיקר על הפעילות ההתנדבותית בקרב החיילים האתיופיים

סיפור יציאת מצרים הוא לב לבו של חג הפסח. אפשר לתמוה, לכאורה, מדוע דווקא יציאה זו זכתה לחג משלה. הרי ההיסטוריה היהודית, הרחוקה והקרובה, משופעת בגלי יציאות של יהודים מארצות שונות. ובכל זאת, יציאת מצרים היא עדיין סמל. אולי משום שעם-ישראל שיצא ממצרים עשה 40 שנה

הזיכרונות שלא מדברים עליהם. הוא כן יכול לומר שבמבצעים המסוכנים נטלו חלק האנשים הכי טובים בכל הקהילות הביטחוניות של מדינת-ישראל בנוסף לאנשי הסוכנות, הגוי'נט וארגונים נוספים. מערכת התיאום פעלה ללא דופי ולא היו תקלות רציניות, על אף הפריסה העצומה. "אלה היו מבצעים מצילי חיים. לא מבצעים שהורגים בהם. ודווקא בהם, הלוחמים הכי קשוחים הכי התרגשו. כל מי שעסק בזה יזכור את הברק בעיניים וישמור בלבו פינה חמה דווקא למבצעים הללו. לא פלא שלא מעט מבין המשתתפים התנדבו להמשיך העשייה בקליטת הקהילה האתיופית בארץ, שהייתה קשה במיוחד".

מייק, שנולד בבליה ונמלט עם משפחתו לאנגליה בפרוץ מלחמת-העולם-השנייה, הגיע ארצה והתגייס לצנחנים בגיל מבוגר יחסית. אחר כך גויס לקהילת הביטחון. הוא מילא תפקידים שונים במקומות שונים, אך מבצעי העלייה מאתיופיה מרגשים אותו עד היום. שש שנים ריכז את קבוצת המתנדבים מקרב אנשי קהילת הביטחון לפעילות בקרב צעירים אתיופיים - במיוחד בבתי הכלא הצבאיים. אין ספק שהעלייה האתיופית התקשתה ועדיין מתקשה להסתגל לחיים המודרניים, אולי יותר מכל קהילה אחרת. הפער המנטאלי עומד במרכז, על אף השנים שעברו מאז הגעתם. גם הדור השני מושפע. פעילות ההתנדבות משתדלת להחזיר לשירות משמעותי רבים מן העריקים. "בבתי הכלא הצבאיים", מציין מייק, "רוב האוכלוסייה היא אתיופית. החיילים והחיילות הללו לא קיבלו הכנה מספקת לצבא, למרות המסגרות שנועדו לכך. הם צמאים למישהו שידבר איתם. מישהו מנוסה ומבוגר שיכול להיות להם מצפן. זה יכול היה למנוע המון בעיות".

מייק, שהוא גם צייר מחונן, התחיל בסדנאות ציור. הוא צייר דיוקנאות בכלא. כך התקרב ללבם של החיילים הכלואים. הציור היווה רגע של רוגע, לו הם זקוקים כל כך. הפעילות מרובה ומשמעותית. המתנדבים שמחו לשמוע לאחרונה, שמאז נכנסו לפעילות יש ירידה משמעותית במספרם של החיילים החוזרים לכלא.

יוסף ארגמן

מייק גיא

במדבר - במהלכן טוהר מטומאת הגלות, קיבל את התורה והוכשר להתנחלות הגדולה והמוצלחת בארץ. יציאת אתיופיה - דרמטית לא פחות - לא זכתה לתקופת ההכנה וההכשרה הזאת. היא הגיעה בטיסות אקספרס מלב אפריקה הישר למאה ה-20. המשבר לא איחר לבוא והוא עדיין לא הסתיים. האפוס של יציאת אתיופיה התמשך על פני תשע שנים תמימות וכלל שני מבצעים מרכזיים - "משה" ו"שלמה". חבר קהילתנו, מייק גיא, היה מעורב בתוקף תפקידו בהיבטים מגוונים של המבצעים וגם בפעילות שבין המבצעים. לעולם יזכור את הגוש האנושי הלבן, (לבוש בגדים לבנים לכבוד ירושלים) אשר הגיח מתוך הלילה השחור לעבר פתחי המטוסים, בעוד לוחמי סירת מובחרת מאירים את הדרך בסטיקלייטים חיוורים. מייק (76) שומר את החוויות עמוק במקום בו נשמרים

אלעזר וזהורים

צילום: רינת טואיטו

החורף מלאו לחברנו לוי (ליפו) שטרן 90 אביבים. את האירוע ציין בחברת ילדיו, נכדיו וניניו - 50 במספר - בשבת משפחתית במלון בת"א. לקראת יום הולדתו, זכה ליפו גם למתנה מיוחדת במינה - יחד עם רעייתו שרה, נכח בהשבעת בנם, אלוף (מיל') אלעזר שטרן, כחבר-כנסת.

סיפורם של שרה וליפו הוא הסיפור הקלאסי של שואה ותקומה. שרה נולדה בקרפטורוס (היום באוקראינה). ב-1944 נלקחה עם אמה, אחיה ואחיותיה התאומות למחנה בירקנאו. היא שרדה, הם לא. ב-1945 השתחררה מברגן-בלזן וב-1949 עלתה

צימבר מי?

מי האיש שעל שמו נקראת סמטת בית-הכנסת והרחבה שבפתחו? הנה פתרון התעלומה

- איילת סקסטין -

הסמטה המובילה לבית-הכנסת "גבורת מרדכי", כמו גם הרחבה שלרגליו, קרויות על שמו של "הרב יוסף צימבר". מי היה האיש? הניסיונות הרבים של המערכת לברר את התעלומה לא צלחו. ראשי המועצה הדתית בהווה ובעבר, שנשאלו, לא ידעו את התשובה. את התעלומה פתר הרב יוסף גליקסברג, הרב הראשי של גבעתיים, שהכירו אישית. הוא סיפר: צימבר - שלא היה רב, בניגוד לכתוב על שלט הרחוב - נולד בפולין למשפחה אמידה מחסידי גור. למרות זאת, הפך לציוני מוצהר

צימבר (מימין) והרב גליקסברג

והצטרף לתנועת המזרחי. עוד בשנות ה-20 של המאה הקודמת ביקר בארץ, אך נקרא חזרה לפולין כדי לכהן כמחזיק תיק החינוך והפיקוח על בתי הספר של התנועה בפולין. בשנות ה-30 עלה ארצה ועמד בראש חברת הבניין של הפועל-המזרחי-"הבונה" (שמאוחר יותר התאחדה עם חברת "משכנות" והפכה ל"משכנות הבונה" - ובקיצור משה"ב).

בשנות ה-50, כשהפכו שכונות גבעתיים למועצה מקומית, יסד צימבר את המועצה

הבן יקר לי

היו הבן אלעזר והבנות ציפי ובתיה. אלעזר נולד ב-1956. הוא למד בישיבת "נתיב מאיר". את השיכון הכיר עוד כנער, כאשר עבד בחופשות הקיץ בסבלות ובבניין בפרויקטים של משה"ב. בין השאר השתתף בבניית השיכון שלנו. תחילה התפלל עם אביו ב"דובב עוז", כי בשטיבל לא היה מקום ו"גבורת מרדכי" היה רק חלום. מנעוריו בשיכון זוכר אלעזר את האווירה הטובה, כאשר בית הכנסת מהווה גם מרכז קהילתי, המחבר ויוצר מפגשים ומעניק תמיכה לחברים, הן בתקופות הטובות והן

המשך בעמ' 8 >>

הדתית בעיר הצעירה ושימש כסגן ליו"ר המועצה, הקבלן משה גולדשטיין. לאחר פרישת גולדשטיין, הפך צימבר ליו"ר המועצה. דעתו הייתה נתונה תמיד לצרכי ציבור ולעשייה. הוא לא נטל שכר על עבודתו, ולא התעניין בכבוד הנלווה לתפקיד. עניינו אותו רק הסמכויות לפעול וליצור. צימבר לחם על צרכי הקהילה הדתית בעיר ובהם ייסוד בית-ספר דתי והקמת קרן לתמיכה כספית במשפחות שלא יכלו לממן לימודים בישיבה תיכונית. לעצמו ביקש מעט מאוד. הוא התגורר רוב ימיו בדירת מרתף צנועה ברח' טייבר, סמוך לבית הקברות. כשיצא לגמלאות מחברת הבנייה, התברר שהקצבה איננה מספיקה למחייה. חברי המועצה הדתית נאבקו והשיגו מהעירייה תוספת קטנה לגמלתו. בערוב ימיו קנו לו ילדיו דירה ברחוב הרצוג 24 בשכונתנו. הוא התגורר בה מאז שאוכלס השיכון ועד יום מותו כעבור שנים אחדות. לאחר מותו, ב" בחשון תשל"ו, החליטה המועצה הדתית לחלק מדי שנה פרסים לילדי גבעתיים שכתבו דברים לזכרו. יהי זכרו ברוך.

(הצילום באדיבות הרבנית איילה גליקסברג)

א - י י ד ע ל מ י ט א - ש ט י ב ל

ניחוח של עיירה

ב"שמורת טבע" צנועה בפאתי שיכון הרצוג, ממשיכים המתפללים לקיים בכבוד ובמסירות נפש את מקום התפילה הראשון של השכונה

יהודי חמרכיב משקפיים קורא בהיינט. ציור של יהודה פן

השטיבל הוא "שמורת טבע" צנועה בירכתי השיכון. יעודה - ע"פ הגדרתו של ר' יצחק גנוט ז"ל, מוותיקי המתפללים בבית המדרש - הוא תפילה, לימוד תורה והקפדה על שמירת אוצר הספרים הנפלא שהשאיר מייסד השטיבל, האדמו"ר, הרב בן-ציון רבינוביץ זי"ע. הוותיקים זוכרים את השטיבל כמקום התפילה הראשון בשיכון המתפתח. בימיו הטובים הוא המה

מתפללים ושימש מרכז רוחני וחברתי לחברי הקהילה.

האדמו"ר, שעלה מארה"ב, הקים את השטיבל מהונו, ולצער הכול נקרא לישיבה של מעלה חודשים ספורים לאחר שייסד את המקום. הודות לגבאים ולמתפללים מסורים שעמדו ועומדים עדיין על משמר קיום השטיבל, התחדש המקום ושופץ בשנים האחרונות. בזכות המייסד, ובזכותם של תלמידי-חכמים והמתפללים שהמשיכו וממשיכים בדרכו בתורה, אופפת את השטיבל אווירת הוד וקדושה, אווירה של חברות. המתפללים חשים כמשפחה. את המקום מנהלת חבורת גבאים מסורים. בראשם - ר' נתן חיים קורל שיחיה, המנהל את "שמורת הטבע" במסירות נפש ומדביק את האחרים. וכך, כל אחד מהמתפללים מרגיש שותף באחריות להמשך קיומו של השטיבל.

דרך העולם היא שגלריית המייסדים מצטמצמת במשך השנים, וחסרון כל אחד מהם מורגש וכואב. אך ברוך-השם, נשאבים אל תוך השטיבל כוחות צעירים הטועמים את הטעם המיוחד ואת אווירת הנעימות והחמימות השוררת בו. התפילות בימי החול לעיתים אין הקומץ משביע את הארי, ונדרשים אנו לכנוס עוברי דרכים להשלמת המניין. ועם כל הקושי, התפילות מתקיימות בקביעות. בכל יום מתקיימים שיעורי-תורה במסכתות הש"ס. בין מנחה

לרוב בנושאי פרשת השבוע.

השטיבל, המנוהל בידי ר' נתן חיים קורל שיחי, מוקפד בסדר ובניקיון. המקום מטופח ומתחדש. קיימת גם קופת גמ"ח צנועה ונדיבה. גם המתפללים רואים זכות לעצמם להשתתף בגופם בשמירת המקום, כראוי למקדש מעט, כל אחד כפי יכולתו ומתוך התנדבות. כנרמז לעיל, על-אף התמעטות ותיקי השטיבל, מתפקד המקום כבימים-ימימה ומקבל בסבר-פנים יפות מצטרפים חדשים.

אי-אפשר שלא להזכיר בזאת את ר' יצחק גנוט, שהלך לעולמו לפני למעלה משנה (ה' באדר תשע"ב). יצחק ז"ל נמנה עם ותיקי המתפללים בבית-המדרש. הוא היה בעל עבר חינוכי ומעשי עשיר ומפואר. אדם ירא שמים, בר-אוריין ואיש אשכולות שידי רב לו בתורה ובחכמה - בנגלה ובנסתר. הוא זיכה את הרבים בתורתו, בחכמתו, במעשי-צדקה וחסד ובמעשי ידי, ובתוך כך - בשיעורי התורה המאלפים אשר היה מעביר בשטיבל בקביעות בערבי-שבת, ובאופן תדיר בסעודה שלישית. הוא ראה בשטיבל פנינה נדירה ויקרת המציאות. גם בימי מחלתו רוויי הייסורים, התאמץ להגיע לשטיבל שהיה בשבילו פינת יקרת. את הדברים שנשא לרגל היבחרו לחתן-תורה בשטיבל, חתם בהודיה לבורא עולם על ששם חלקו בין מתפללי הבית הזה, ועל שזיכה אותו לומר כל בוקר בבואו אל הקודש "מה אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך".

שלמה הר-זהב

קשה להיות יהודי (במיוחד בפסח)

מפני מה נקרא חודש ניסן "ראש החודשים"? משום שחודש זה, על ההכנות הקשות הכרוכות בו לקראת חג הפסח, מסב ליהודי הרבה דאגות וצער - ו"כל המיצר לישראל נעשה ראש" ... ("אוצרנו הקטן", מפי העם). כל זה נאמר ונכתב על רקע החיים היהודיים הקשים בעיירה (שטעטל) כפי שהם מתוארים בסיפורי הסופרים שלום-עליכם ומנדלי מוכר-ספרים. הדאגה לפרנסה, נכון יותר "הריצה אחרי הפרנסה", אכן עמדה בלב חיי היומיום של היהודי בעיירה. שוב ושוב נשמע שם המשפט מכמיר הלב: "מאיפה ניקח לשבת?"

ברוב המקרים הדאגה הזאת הייתה משותפת

אריה זיידמן

מרחבי"ה יוצאת למרחב

עמותת מתנדבי "גבורת מרדכי" מציגה את פנים בית-הכנסת ותוכנו בפני הציבור הרחב בגבעתיים. ילדים והורים חילוניים מתרגשים לראשונה מיהדות שלא הכירו

דפסחא; חלק מגיע מתקצוב של עיריית גבעתיים. השנה הוגשה בקשה לתקצוב גם ממשרד החינוך.

מרחבי"ה היא עמותה רשומה ברשם העמותות. היא מנוהלת ומבוקרת ע"י הנהלה וועד העמותה. הרב אברהם וסרמן, רב הקהילה, מנצח על מגוון הפעילויות. לצידו פועלים אלעזר יפה המשמש כיו"ר, ציון דותן - רו"ח, ישראל קייזר - גזבר, חנה דנציגר ומאיר מינרבי על הביקורת, ואנוכי מזכיר העמותה. פעילות הנהלת העמותה היא בהתנדבות.

ישראל גולדפרב

מבט ליום העצמאות ה-65

בלדה לחובשים

שניים מחברינו הוותיקים לחמו כחובשים קרביים במלחמת השחרור. שניהם היו ביחידות שהשתתפו ב-48' בפריצת הדרך לירושלים ובהגנה על העיר עצמה. שניהם גם נפצעו ברגל, לאחר שהצילו חיי פצועים רבים

יעקב בומן

ישראל פרל

נפצעה צעירה מכדור שנורה מקטמון. היא הייתה במצב אנוש. הצלחתי לחסום את איזור הפגיעה בעזרת... עיתונים, והצעירה נשארה בחיים. ועל כך נאמר 'מוטב להגיע לבי"ח פצוע לא-סטריילי מאשר מת סטריילי'. באירוע אחר נכנס משוריין שלנו עם חיילים לכפר דיר-יאסין. הנהג פתח את החלון ומייד חטף רימון פנימה. כל יושבי המשוריין נפצעו, רובם קשה. גם כאן השתמשנו בגופיות ובחולצות כדי להציל את הפצועים.

"עד היום אני סוחב פציעה ברגל שנפגעה

המשך בעמ' 6 >>

ישראל פרל התנדב לפלוגה הדתית שהייתה חלק מחי"ש תל-אביב. בינואר 1948 הועלתה מחלקה אחת של הפלוגה לירושלים. היא נועדה להחליף את מחלקת הל"ה, שיצאה בלילה לעזרת-גוש-עציון הנצור וכל אנשיה נפלו בקרב. המחלקה הדתית הוצבה בשכונת מקור-ברוך, שהותקפה שוב ושוב על ידי ערביי הכפרים - דיר יאסין, בית-צפא, וכן שכונות קטמון והמושבה הגרמנית. מספר ישראל: "הייתי חובש פלוגתי. את הניסיון צברתי מתקופת התנדבותי במד"א תל-אביב. לא היה חובש אחר. במהלך השירות הצלתי חיילים ואזרחים רבים, בתנאים קשים ביותר. באחד הימים

פעילות מרחבי"ה

כשהייתי חשוף לאש וחיפשתי מחסה. נפלתי לבור ולקח זמן עד שחולצתי. העיר הייתה נצורה ורק אחרי זמן הגעתי לטיפול בבי"ח 'הדסה' בתל-אביב. כאן הגיע לבקרני מפקד הפלוגה, אליהו חן-ציון. הוא הודיע לי כי הפלוגה יוצאת לבן-שמן הנצורה וחסר חובש. החלטתי לדחות את הטיפול ברגל ויצאתי צולע עם הפלוגה לבן-שמן בתפקיד חובש פלוגתי. בן-שמן הייתה במצור ולהגיע ניתן רק בשיירה. מאוחר יותר - רק במטוס פיפר.מצב הרגל הורע והוחלט לחלץ אותי בחזרה לת"א במטוס.חזרתי לפלוגה לאחר מבצע "דני", שבו שוחרר כל אזור רמלה ולוד. הפלוגה נשארה באזור לטרון עד הסכם שביתת הנשק. כשצה"ל נכנס למסגרת מסודרת, השתחררתי. זה היה בשנת 1950.

יעקב בומץ התגייס במאי 48', עשרה ימים לאחר לידת בתו הבכורה.הוא הוצב בגדוד חי"ר 71 של חטיבה 7. החטיבה, שהתארגנה תוך שלושה ימים,נועדה לתקוף את משטרת לטרון לאחר שבן-גוריון הורה: "לפרוץ לירושלים בכל מחיר".החיילים כמעט לא זכו לאימון. יעקב הצעיר הוצב בפלוגה ב' כחובש. הכשרתו היחידה התבססה על האימון בעזרה-ראשונה שקיבל בתנועות הנוער הדתיות בירושלים, עשור לפני גיוסו. מספר בומץ: "כשבוע לאחר הגיוס הגענו דרך היישוב עקרון ו"יער חולדה" למשלטים שחלשו על הכביש לטרון, עליו התנהלה מלחמה ממושכת. משם עברתי לאזור "בית-סוסין", שהייתה הנקודה המזרחית ביותר לכיוון לטרון ושער-הגיא. היינו מעורבים באירועים סביב סלילת דרך חטיבה 7 ("דרך בורמה") כאשר הלגיון תוקף שוב ושוב, בניסיון למנוע את חידוש הקשר עם ירושלים. "בהפוגה הראשונה חזר הגדוד להתארגנות במחנה עין-שמר ואני נשלחתי לקורס חובשים בתל-השומר. בסיום הקורס הסתיימה גם ההפוגה. חזרתי לגדוד, שעבר בינתיים לגליל-המערבי ותפס את המשלטים בכביש עכו-צפת.הפלוגה שלי איישה את המשלטים באזור הכפר אל-בירוה, כיום קיבוץ יסעור, באזור אחיהוד.ב-11 ביולי נקראתי לטפל בפצועים ברכס שמצפון לכפר. בדרכי, נפצעתי מכדור ברגל ונאלצתי לפנות עצמי לאחור. עם החלמתי, שבתי לגדוד. בהמשך, השתתפתי בקרבות חטיבה 7 במבצע "חירם" (סוף אוקטובר 1948) שנועד לשחרר את הגליל-העליון. בחודש פברואר 1949 סיימתי קורס חובשים פלוגתי. נשארתי בצבא הקבע בתפקידי מטה. השתחררתי בדרגת רב-סרן ב-1971.

אף פעם לא מאוחר

חברתנו חיה מאירי-מינרבי נבחרה לאחרונה ליקירת החינוך הדתי, בזכות התמסרותה לטיפוח השכלת יסוד למבוגרים

התרכזו בתהיל"ה - השכלת יסוד, כתיבה וקריאה, תפילה ולימודי קודש. הם כללו פעילויות העשרה ייחודיות וחדשניות, כמו: מקהלה - המופיעה באירועי בית הנשיא ובתחרויות ארציות של מקהלות - חוגי ציור וציולם. חיה הקימה וייסדה את מועצת התלמידות - מקום בו נשמע קולן של הלומדות ונלמדה מנהיגות הלכה למעשה. יחד עם צוות המורים פיתחה חיה מאירי-מינרבי דרך הוראה ייחודית, מותאמת ללומד המבוגר, המאפשרת מעקב אחרי התקדמותה של כל תלמידה ואף מנגישה לומדות לבחינות הבגרות. בהמשך, פיתחה פעילות לימודית באמצעות טיולים להכרת הארץ ולהעמקת תחושת השייכות לעם ולמדינה.היא אף הצליחה לקרב את הלומדות למופעי תרבות משותפים, יזמה הקמת קרן מלגות ארצית ללומדות מצטיינות ועודדה אותן לכתוב עבודות. לשם העצמת הלומדות יזמה חיה קורס המכשיר את הלומדות לתפקידי סיענות למורות ואף טיפחה מורים גמלאים שלימדו אותן בהתנדבות. אף שפרשה לגמלאות לאחר למעלה מ-40 שנות עבודה חינוכית, הקימה בביתה בית מדרש ליהדות, לבוגרות, הפועל בראשי חודשים במסגרת הלימוד של תהיל"ה.

חיה מינרבי בביתה עם תלמידות מבוגרות

טוב ויפה, אבל

מופע לנשים בלבד שהתקיים בגבורת מרדכי, ללא תיאום עם ועדת התרבות ובניגוד לנהלים והערכים של הקהילה, עורר קולות תרעומת* נקודה למחשבה ולדיון

יום שני, ר"ח אדר, התקיים בבי-אהרון ערב נשים. במרכז התכנית עמדה הופעת סטנד-אפ של קבוצת שחקניות וברקע היו דוכני מכירות של תכשיטים, צעיפים, בגדים וכד', וכמובן כיבוד קל. האווירה הייתה עליזה - "משנכנס אדר מרבין בשמחה". לכאורה - הכול טוב ויפה; יוזמה עצמית של מספר חברות שכוונתיהן היו רצויות וחיוניות וסייעו להן יו"ר הקהילה ואף מדור מורשת-ישראל בערייה. ובכל זאת - נשמעו קולות תרעומת בקהילה.

ראשית, עלתה שאלת המינהל התקין. קהילתנו, המתקרבת לחגיגת יובל ה-50, השכילה כבר משלביה הראשונים להתארגן בבחיית מוסדות מרכזיים ובהם ועדות בכל התחומים, שיפעילו את בית הכנסת ואת חיי החברה והתרבות, הן בפן החומרי והן בפן התוכני. אי לכך נקבעו תקנונים וגובשו נהלים לשמירה על הרוח והערכים של החברים לדורותיהם, לאור ערכי הציונות הדתית-לאומית. במסגרת זו, תפקידה של ועדת התרבות הינו לדאוג לאירועים הקהילתיים ולהקפיד על התאמתם החברתית והתרבותית כדלקמן:

(1 בדיקת התוכן, הרמה המקצועית והתרבותית; (2 תכנון שנתי וחלוקת המשאבים המעטים; (3 התאמת האירוע לחברים ולערכי הקהילה.

הערב המדובר לא תואם עם ועדת התרבות ובכל זאת הוצג כאירוע מטעם הקהילה. אין ספק כי לא הייתה כאן הטעיה מכוונת חו"ח אלא חוסר מודעות וידיעה. אף על פי כן, יש להעמיד דברים על דיוקם ולהקפיד להבא לשמור על הנהלים התקינים בכדי למנוע מחלוקות מיותרות ותקלות.

הדברים אמורים משום שמדובר באירוע החורג ממסורת הקהילה. בציבור שלנו

קיימת מסורת של השתתפות נשים וגברים בחיים החברתיים והתרבותיים. בשנים האחרונות התקבלה החלטה רשמית על כך, לאור תופעות של הפרדה והדרת נשים מתפקידים ציבוריים.

הנושא רחב ורציני מכדי לדון בו במסגרת זו, אך דווקא מפאת רגישותו יש להקפיד על כללי ההתנהלות שקבעה הקהילה ולא לעקוף אותם מימין או משמאל. במידת הצורך,

אפשר להעלות את הדברים לדיון במסגרות הקהילתיות הרשמיות. חשוב כי המידע לגבי החלטות וכללים באשר לאירועים מכל סוג שהוא יהיה ברור לכלל החברים ויהווה בסיס יציב להמשך קיומנו כקהילה פעילה באווירה טובה, בה יש מקום מכובד ונעים לכ-ו-ל-ם!

חנה בן-כוכב ואיילת סקסטין חברות ועדת תרבות

תגובת גידי פרישטיק, יו"ר העמותה לטוב ויפה, אבל/ המשך בעמ' 8 <<

הצדעה לגנרל הסיני

מה קרה לפינקל בדרכו הביתה?

צילום: יהודה תשובה

- יוסי ארגמן -

ברנו יצחק פינקל הפך השנה לאטרקציה המרכזית בעת קריאת המגילה. הרס"ר הוותיק הדהים את הנוכחים בתחפושת מלאה ומושלמת של גנרל סיני. מתברר כי התחפושת לא הייתה אלא מערכת מדים אמיתית של גנרל סיני (תא"ל) שהוענקה לו, לאחרונה, כמתנת הערכה ותודה על ידי מפקד משלחת המשתלמים הסינים בבסיס ההדרכה של פיקוד העורף. פינקל משמש זה 19 שנה (בהתנדבות) כרס"ר קורסי הקצינים של פיקוד העורף, לאחר ששירת בצבא הקבע 38 שנים ויצא לפנסיה מעבודתו האזרחית.

מה חיפשו 22 הקצינים הסינים בפיקוד העורף? מסתבר שמדינות בעולם שואפות ללמוד מצה"ל שיטות חדשות בחילוך והצלה ושלוחות משלחות. ההשתלמות הראשונה לסינים התקיימה בסין. השנייה - לאחרונה בישראל. משלחת הקצינים הגיעה לשבועיים. חבריה התאכסנו בכפר המכבייה ומדי בבוקר התייצבו בבסיס ההדרכה. במהלך היום שמעו הרצאות, באנגלית, שתורגמו לסינית על ידי קצינה מצבא סין. הם ראו הדגמות והתנסו בעבודה

מעשית. פינקל, שליווה אותם באופן צמוד, מספר שהאורחים התעניינו במיוחד בחילוך במצבי הרס וזכו גם לתצוגת תכלית של שימוש בכלבי "עוקץ" לאיתור ניצולים. כמו כן ראו כיצד משחילים מכשירי חישה אל תוך מבנים הרוסים. הסינים הדהימו את חיילי הבסיס בצעידתם הצבאית המדויקת - שני טורים עורפיים לעבר חדר האוכל - ובאופן האחדיד בו הניחו את כובעי המצחייה שלהם בעת הארוחה ("הייתי בהלם", מתוודה פינקל"). בתום ההשתלמות, ערך פינקל מסדר משותף לסינים ולישראליים. הונפו דגלי המדינות ונוגנו ההמנונים. בדברי התודה בסינית, אמר מפקד המשלחת כי הקצינים קיבלו הרבה מאוד חומר למחשבה והודה כי לא שיערו שהרמה כאן כל כך גבוהה. בתום הטקס התכנסו כולם לצילום משותף. הקצינים הסינים ביקשו מפיןקל חתימה, ולאחר שחתם על הצילום המשותף עם הגנרל, מפקד המשלחת, העניק לו זה, לאות תודה, את כובעו ולאחר מכן - מערכת מדים שלמה. סיפור סיפור.